



Finantsinspeksioon

SOOVITUSLIK JUHEND

Tegevusloata väikefondi valitseja püsiva ja kestva majandustegevuse kohta määratlemine

Soovituslik juhend on kehtestatud Finantsinspeksiooni juhatuse 10.10.2022 otsusega nr 1.1-7/155.

1. Pädevus

Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi *FIS*) § 3 kohaselt teostab Finantsinspeksioon riiklikku finantsjärelevalvet finantssektori stabiilsuse, usaldusväarsuse ja läbipaistvuse ning toimimise efektiivsuse suurendamise, süsteemsete riskide vähendamise ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamise eesmärgil, et kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

FIS § 57 lõike 1 kohaselt on Finantsinspeksioonil õigus välja anda soovitusliku iseloomuga juhendeid finantssektori tegevust reguleerivate õigusaktide selgitamiseks või finantsjärelevalve subjektide suunamiseks.

IFS § 455 lõike 8 kohaselt teostab Finantsinspeksioon väikefondi valitseja puhul, kes on oma tegevuse Finantsinspeksioonis registreerinud, järelevalvet vaid registreerimiskohustuse täitmise ja teabe andmise üle.

2. Reguleerimisala, eesmärk ja kohaldamine

2.1. Reguleerimisala

Käesolev soovituslik juhend on kehtestatud investeerimisfondide seaduse (edaspidi *IFS*) § 453 lõike 5¹ punktis 1 sätestatu sisustamiseks ja selgitavate juhiste andmiseks tegevusloata väikesemahuliste alternatiivfondide valitsejatele (edaspidi *tegevusloata väikefondi valitseja* või *fondivalitseja*) või selleks saada soovijatele.

2.2. Eesmärk

2.2.1. 13. juunil 2022. a jõustusid *IFS*-i muudatused, mis sätestavad Finantsinspeksioonile täiendavad alused tegevusloata väikefondi valitseja registreerimisavalduse rahuldamata jätmiseks. Muuhulgas sätestati *IFS* § 453 lõike 5¹ punktis 1 ka Finantsinspeksiooni õigus jätta tegevusloata väikefondi valitseja registreerimisavaldus rahuldamata, kui kohustus, mille kohaselt fondivalitseja asukoht ja tegevuskoht, sealhulgas püsiva ja kestva majandustegevuse koht, peavad olema Eestis, on täitmata.

2.2.2. *IFS* § 453 lõike 5¹ punktis 1 sätestatud keeldumisasutus annab Finantsinspeksioonile täiendavad võimalused seaduses sätestatud finantsjärelevalveliste ülesannete täitmiseks. Kuivõrd on tegevusloata väikefondi valitsejate ja oma tegevust registreerida soovivate isikute hulk viimastel aastatel oluliselt kasvanud, peab Finantsinspeksioon eelkõige finantssektori stabiilsuse, usaldusväarsuse ja läbipaistvuse, finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamise ning investorite ja klientide kaitse tagamiseks oluliseks, et Finantsinspeksiooni poolt registreeritud tegevusloata väikefondi valitsejad oleksid Eesti finantsturule sobivad, usaldusväärsed ja nende ärimudel vastaks õigusaktidega sätestatud tingimustele, sealhulgas asu- ja tegevuskohta suhtes kehtestatud nõuetele. Finantsinspeksioon peab enda kohustuseks välistada Eesti õigusmaastikul fiktiivsete äriühingute vormis tegutsevate

Finantsinspeksioon

tegevusloata väikefondi valitsejate tegutsemise, kelle valitsemisfunktsioon, riskikontroll ja klienditeenindus on olulises mahus edasi antud kolmandatele isikutele, kes ei asu Eestis.

- 2.2.3. Finantsinspeksiooni finantsjärelevalveliste eesmärkide täitmise lihtsustamiseks on välja töötatud käesolev juhend, mis aitab sisustada IFS § 453 lõike 5¹ punktis 1 sätestatud tegevusloata väikefondi valitseja majandustegevuse ning selle püsivuse ja kestvuse mõisted, et tagada normis sätestatu ühetaoline mõistmine ja kohaldamine kõigi osapoolte jaoks.

2.3. Kohaldamisala

- 2.3.1. Käesolev juhend kohaldub kõigile, kes omavad tegevusloata väikefondi valitseja registreeringut või soovivad seda tulevikus taotleda. Tuginedes IFS § 453 lõike 10 punktis 5 sätestatud Finantsinspeksiooni õigusele väikefondi valitseja registrist kustutada, kui esinevad IFS § 453 lõikes 5¹ sätestatud alused, kohaldatakse käesolevat juhendit ka väikefondi valitsejatele, kes on oma tegevuse varasemalt registreerinud.

- 2.3.2. Juhendit ei kohaldata tegevusloaga fondivalitsejatele ja tegevusloaga väikefondi valitsejatele.

3. Nõuded tegevusloata väikefondi valitseja asu- ja tegevuskohale

- 3.1. IFS § 453 lõike 5¹ punkti 1 kohaselt võib Finantsinspeksioon jätta registreerimisavalduse rahuldamata, kui esitatud andmetest ei selgu üheselt, et taotleja asukoht ja tegevuskoht, sealhulgas püsiva ja kestva majandustegevuse koht, on Eestis.
- 3.2. Vastavalt tsiviilseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *TsÜS*) § 29 lõikele 1¹ on eraõigusliku juriidilise isiku asukoht ühingulepinguga või põhikirjaga määratud koht Eestis, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Sellest tulenevalt peab tegevusloata väikefondi valitseja või selle tegevuse registreerimist taotleva äriühingu ühingulepinguga või põhikirjaga sätestatud asukoht olema Eestis.
- 3.3. *TsÜS* § 29 lõike 2 kohaselt on juriidilise isiku tegevuskoht tema püsiva ja kestva majandustegevuse või muu põhikirjalise tegevuse koht. Seega on tegevuskohaks koht, mis on faktiliselt seotud juriidilise isiku püsiva majandustegevusega.

Majandustegevus

- 3.4. IFS-i seletuskirja kohaselt võib fondivalitseja majandustegevuseks pidada fondi valitsemist IFS § 305 mõttes.¹ Analoogia korras kohaldub see ka tegevusloata väikefondi valitsejale.
- 3.5. Vastavalt IFS § 305 lõikele 3 seisneb alternatiivfondi valitsemine vähemalt fondi vara investeerimises (IFS § 305 lõige 4) ja sellega seotud riskide juhtimises. Alternatiivfondi valitseja võib alternatiivfondi valitsemise raames teha täiendavalt järgmist:
 - 1) alternatiivfondi administreerimine (IFS § 305 lõige 5);
 - 2) alternatiivfondi pakkumine (IFS § 10 lõige 1);
 - 3) alternatiivfondi investeringute objektiks oleva vara valitsemisega seotud tegevus, sealhulgas kinnisvara haldamine, ettevõtja nõustamine kapitali struktuuri, äristrateegia ja muudes sellealastes küsimustes ja muude teenuste osutamine seoses ettevõtja ühinemise ja omandamisega ning alternatiivfondi ja selle investeringute objektiks oleva vara valitsemisega.
- 3.6. Seega on tegevusloata väikefondi valitseja tegevuskoha sisustamisel oluline, kas ja mil viisil fondivalitseja teostab IFS § 305 lõikes 3 nimetatud majandustegevusi.
- 3.7. Juhendis ei sätestata ammendavat tõendite loetelu, mille esitamisel saab kindlalt väita, et tegevusloata väikefondi valitseja majandustegevus toimub Eestis. Fondivalitseja tegevuskoha määratluse hindamisel

¹ <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/1cea308d-eef8-467c-add7-5811769a1437>

Finantsinspeksioon

lähtub Finantsinspeksioon kogumis fondivalitseja poolt esitatud selgitustest ja tõenditest. See tähendab, et esitatud tõendite ja selgituste pinnalt peab Finantsinspeksioonil kujunema kindel veendumus tegevusloata väikefondi valitseja majandustegevusest.

Majandustegevuse püsivus ja kestvus

- 3.8. Selleks, et fondivalitseja tegevuskohta saaks vaadelda Eestis püsivana, peab majandustegevus kogumis olema korraldatud Eesti territooriumil. See tähendab, et fondivalitseja poolt osutatavad IFS § 305 lõikes 3 nimetatud tegevused peavad olema olulisel määral korraldatud Eesti territooriumil ning et vähemalt ühe majandustegevuse eest vastutava ja selleks sobiva juhatuse liikme peamiseks ülesannete täitmise kohaks on Eesti Vabariik.
- 3.9. Selleks, et fondivalitseja tegevuskohta saaks vaadelda Eestis kestvana, teostab fondivalitseja peale registreeringu saamist järjepidevalt oma majandustegevust Eestis. See tähendab, et fondivalitseja korraldab jätkuvalt IFS § 305 lõikes 3 nimetatud tegevusi olulisel määral Eesti territooriumil, ei ole nende osutamist kogu ulatuses edasi andnud ning on võimeline neid asjaolusid Finantsinspeksioonile tõendama.
- 3.10. Taotluse menetlemise kestel enne fondivalitseja tegevusega alustamist peab fondivalitseja kinnitama, et kavatses pärast tegevusloata väikefondi valitseja tegevuse registreerimist täita punktides 3.8 ja 3.9 sätestatud ning olema valmis esitama oma plaanide ja kavatsuste kohta asjakohaseid tõendeid.
- 3.11. Juhendis ei sätestata ammendavat tõendite loetelu, mille esitamisel saab püsivuse ka kestvuse kriteeriumid lugeda täidetuks. Fondivalitseja tegevuskoha määratluse hindamisel lähtub Finantsinspeksioon kogumis fondivalitseja poolt esitatud selgitustest ja tõenditest. See tähendab, et esitatud tõendite ja selgituste pinnalt peab Finantsinspeksioonil kujunema kindel veendumus tegevusloata väikefondi valitseja majandustegevuse püsivusest ja kestvusest.

4. Lõppsätted

- 4.1. Käesoleva juhendi jõustumise ajal kehtivat registreeringut omavad tegevusloata väikefondi valitsejad peavad oma tegevuse viima käesolevas juhendis sätestatuga vastavusse 6 kuu jooksul juhendi jõustumisest arvates, kuivõrd Finantsinspeksioon lähtub IFS § 453 lõige 10 punktis 5 sätestatud keeldumisaluse kohaldamisel käesolevas juhendis sätestatud IFS § 453 lõiget 5¹ punkti 1 tõlgendusest.
- 4.2. Juhend käesolevas redaktsioonis jõustub 12.10.2022